

Тематичният брой на Социологически проблеми – „От един език в друг“ – социални проблеми през погледа на български учени в чужбина – следва целта на списанието да „върне“ в българското научно пространство учени, формирани в България, но работещи в чужбина. Разпадането на Източния блок доведе до еднопосочен трансфер на методологични и теоретични техники от Запад към Изток, основан на предположението, че производството на знание в Източна Европа преди 1989 г. е силно идеологизирано. Днес обаче наблюдаваме развитието на кохорта от източноевропейски учени, които поставят този трансфер на внимателна критическа проверка. Въпреки засилената диаспоризация на социалните науки след 1989 г., не бяха създадени условия за възникване на критично взаимодействие между учени с различно географско, институционално, епистемологично и методологично разположение. Зад стремежа към една еманципирана от националните граници глобална академична общност прозира скрит процес по създаването на още по-иерархизирани и асиметрични академични общности.

Статиите, представени тук, създават едно своеобразно „пространство в превод“, което конфигурира епистемологични подходи, изработени извън структурата и формулировките в „българския език“, но и извън „помещенията“ на социалните науки в България. С други думи, броят „приветства на един език това, за което се мисли на друг“ (Diagne, 2022).

В „Деколониялни прочити в Източна Европа: съвременни и исторически перспективи“ са поместени текстовете на Николай Кърков и Живка Валявичарска. Докато Кърков трасира собствения си път към деколониялната теория и нейното пътуване из Източна Европа, то Валявичарска отваря врата към постсталинисткия хуманизъм, за да очертае потенциални пресечености и разрыви между деколониялните съпротиви и женските борби в периода. Ако тези два текста „превеждат“ деколониялни аналитики към различни исторически моменти, то рубриката „Безпътици на неолиберализма и изходи от тях“ среща Мария Иванчева и Катрин Кийтинг с Венелин Ганев. Ганев изследва критически прилагането на понятието „неолиберализъм“ към постсоциалистическия период, като авторът поставя под въпрос адекватността на неговите употреби към случилото се в Източна Европа след 1989 г. Иванчева и Кийтинг от своя страна, анализират ефектите на „прекарийността“ върху начините, по които живеем и се трудим и пледират за напавата на

една теория за любовта, която да ни помогне да противостоям на задълбочаващото се отчуждение в обществата ни.

Рубриката „Хумор и градски транспорт на политическия терен в София“ разглежда инфраструктурата като пространство на различни политически намеси. Неда Генова проследява формирането и разграждането на колективни субектности, където позицията на смеещия се и хуморът заемат централно място в прекрояването на политическото. И докато Генова противостоя теоретично на „постполитическата“ парадигма, то Любомир Пожарлиев привежда деколониална критика към взаимодействието между исторически наследства, технологични предпочитания и политически решения в постсоциалистически контекст. Разглеждайки различни употреби на „тролейбуси срещу електробуси“, авторът проследява как глобалните дискурси за устойчивост и модерност се преплитат с местни практики, оформени от институционална неефективност и социално-политически ограничения.

„Труд, неравенства и крайна десница“ разглежда различни аспекти на трудова експлоатация в Източна Европа. Мартин Маринос проследява условията на журналистическия труд в българската медийна среда, фокусирайки се върху пресечните точки между икономически натиск, идеологически изисквания и стратегии за професионално оцеляване. Той показва как несигурността на медийния трудов пазар често принуждава журналисти да поставят икономическата необходимост пред идеологическата съвместимост. От своя страна, Неда Денева поставя под въпрос виждането, че реиндустриализацията води до по-добри условия на живот. Тя разглежда взаимодействието между индустриалния труд и социалното възпроизводство на една ромска общност в Румъния и анализира механизмите, възпроизвеждащи бедност в условията на глобален капитализъм.

Рая Апостолова, Неда Денева

## Литература

Diagne, S.B. (2022). *De langue à l'autre. L'hospitalité de la traduction*. Paris: Albin Michel.